

سعید نوری آزاد

اگر بخواهیم به دستاوردهای بشر امتیاز دهیم، باید برای آتش، به عنوان نخستین دستاورد، یکی از بالاترین نمره‌ها را در نظر بگیریم. اگر شما داور این مسابقه باشید، چه امتیازی را برای آن در نظر می‌گیرید؟

برای این امتیازدهی به نکاتی مانند این که «زندگی برای بشر بدون آتش امکان پذیر نبود» و یا این که «دست‌مایه بسیاری از اختراعات بشر همین آتش بوده است»، باید توجه کنیم.

حال یک پرسش: از بدو تاریخ تا امروز چند نفر به واسطه سوختن در آتش جان خود را از دست داده‌اند و یا حداقل دچار خسارت‌های جانی و مالی شده‌اند؟ به بسیاری از دست‌آوردها همراه مزایای خود معایبی را نیز به زندگی بشر آورده‌اند که امری است اجتناب ناپذیر.

معایب فناوری‌ها از هر دسته که باشند به نوعی برآمده از خاصیت ذاتی همان فناوری است. اما در موقع رفتار نادرست دچار آن مشکل می‌شویم. مانند این که ما آتش را برای ایجاد گرما می‌خواهیم اما اگر فاصله خود را با منبع حرارت حفظ نکنیم، دچار عارضه‌ای می‌شویم که برآمده از خاصیت گرمادهی مان آتش است.

به راستی در این میان مقصر کیست؟ به طبع فناوری‌هایی که برای رفاه زندگی ابداع شده و کاربردهای خود را نیز به اثبات رسانیده‌اند در این میان مقصر نیستند و تنها کسانی که در این زنجیره باقی می‌مانند، حامیان و دست‌اندرکاران فناوری هستند. به علاوه کاربران باید به دستورالعمل سازنده و یا حامی هر نوع فناوری گوش فرا داده و آنها را اجرا کنند و تولیدکنندگان نیز موظف به ایمن‌سازی هر چه بیشتر محصولات و خدمات خویش هستند که فناوری اطلاعات نیز از این قاعده جدا نیست و ما قصد داریم نمونه‌هایی از این فناوری را در سطوح کاربردی مورد ارزیابی قرار دهیم.

### آنلاین بودن برابر با چت نیست

درست زمانی که شبکه‌های ارتباطی رایانه‌ای برپا شد، واژه‌هایی مانند آنلاین و آفلاین نیز به وجود آمد و بسیاری از واژه‌های دیگر معنا و مفهوم جدیدی یافتند.

اما این واژه‌ها هرچه بودند به معنای حالتی بودند که یک وضعیت را توصیف می‌کردند. این واژه‌ها کم‌کم معنایی غیر از معنای اصلی یافتند که بر مبنای آنها فرهنگ‌های جدیدی نیز در جوامع شکل

## معایب و مزایای ارتباطات مجازی آنلاین بودن چت کردن نیست

بخش نخست



توربیس

گرفت و طبق معمول، کسانی که در حوزه این

فرهنگ بودند آن را خوب و خارج از آن را بد دانستند. این امر هر چند با شرایط عمومی تناسبی خاص دارد. اما در جوامع مختلف رویکرد مشابهی نیز داشته است.

در مورد همین واژه آنلاین در کشورهای اروپایی شرقی تا پیش از سال ۲۰۰۰ یک شوخی رسم شده بود که در آن به فردی که سعی در بزرگ نشان دادن خود داشت، می‌گفتند «یک ایمیل هم داری؟!» که این نمونه و نمونه‌های مانند این، بیانگر نوع تعریف این فناوری در بین آنها است.

در بسیاری کشورها مانند کشور ما فرهنگ استفاده از فناوری کندتر از خود فناوری وارد شد که دو علت داشت: یکی این که کسانی که ابزار جدید را نبینند علاقه‌ای به فراگرفتن فرهنگ آن نیز ندارند و دوم این که پدیدآورندگان این فناوری‌ها بر این عقیده‌اند که از هر چیز برای برتری باید استفاده کرد و داشتن فرهنگ داخلی در کشور مشتری برای آنها به معنای از دست دادن قدرت است و همان‌طور که می‌بینید نداشتن فرهنگ استفاده از این فناوری‌ها موجب استفاده بیشتر از آنها می‌شود. که این استفاده زیاد به معنای بهره‌وری بیشتر نیست و فقط پول بیشتری

انسان‌ها را حفظ می‌کند و نه یک وسیله خطرناک. اشتباه نکنید

بله اشتباه نکنید با تمام صحبت‌هایی که کردیم هیچ‌گاه فضای مجازی و مخصوصا کارکردی مانند چت را کاملا ایمن و دور از خطر نمی‌دانیم. چرا که این نیز یک کارکرد است با وسعت عموم جامعه و همان‌طور که می‌دانید نامنی جامعه یکی از خواص زندگی امروزی است.

گفتگوی آنلاین یا همان چت کردن به دلایلی که در ادامه ذکر می‌کنیم اولین و یکی از ابزارهای پرکاربرد فضای مجازی است. دلایلی را که موجب استفاده زیاد از این ابزارها شده است به طور خلاصه این گونه می‌توان برشمرد

۱. نیاز افراد به برقراری ارتباط با افراد جدید
۲. نیاز افراد به حفظ ارتباط با دوستان و همکاران و اطرافیان
۳. سهولت کاربری این نوع برنامه‌ها
۴. نیاز زیرساختی کم برای برقراری ارتباط
۵. هیجان انگیز بودن ارتباطات مجازی
۶. نیاز به اطلاعات تخصصی کم درباره رایانه.

اصولا به کاربردن هر نوع فناوری برای رفع یک نیاز است و همان‌طور که در بالا گفته شد دلیل روی آوردن افراد به این کاربرد به این دلیل است که نیاز ایجاد ارتباط در محیط واقعی برای ایشان محقق نشده است. پس به این وسیله می‌خواهند نیازهای واقعی خود را در محیطی مجازی جبران کنند. نکته اینجاست که این رفع نیاز به دلیل اینکه فرد معمولا در موقعیت چندان مناسب روحی قرار ندارد موجب می‌شود اقدام به دوستی‌هایی نماید که معمولا آغاز یک ارتباط سالم نیست.

اما در کنار این دوستیایی به هر روشی در شرایط عادی امری بسیار مفید و پسندیده است. افراد می‌توانند با دوست یابی و به اشتراک‌گذاری دانسته‌های خود گام بلندی را در راه پیشرفت خود بردارند و جالب آنکه برداشتن این گام در دنیای واقعی و میان تعداد محدود دوستان قدیمی تقریبا ممکن نیست.

درآینده به انواع، مزایا و معایب دنیای مجازی نیز خواهیم پرداخت.

● واژه برخط که برگردان کلمه Online است؛ به معنای حضور واقعی در زمانی مشخص در فضای مجازی. و نیز واژه چت (Chat) به معنای گفتگوی مستقیم یا گپ است که به دلیل همه‌گیری و هدف ما، که همان اصلاح تفکر غلط است، در متن از اصل واژه با نوشتار فارسی استفاده کرده‌ایم.

خرج کرده‌اید.

آنلاین بودن رویایی است که هر کسی در دنیای مجازی (اینترنت) به آن نیاز دارد و لزوما اولین ابزار برای حضور در این محیط نیز آنلاین بودن است که به دلیل شکل گرفتن خرده فرهنگ‌های غلط در ذهن کاربران ایرانی این واژه به معنای حضور در برنامه پیام‌رسان یاهو (یاهو مستجر) تعبیر می‌شود که برداشت غلط از این واژه بین خانواده‌ها و آن عده‌ای که از آنها با نام افراد خارج از فرهنگ یاد کردیم پایه اشتباه بزرگ‌تری را بنا نهاده است. که بر مبنای آن اکثر مردم امروزه آنلاین بودن و کلا اینترنت را برابر چت می‌دانند.

متأسفانه بر مبنای همان اشتباه فرهنگی و قسمتی بی‌اطلاعی از نوع کارکردها در کشور ما تقریبا اکثر کسانی که امروزه در جامعه خارج از دنیای رایانه زندگی می‌کنند، بر این باورند که اینترنت همان یاهو و یاهو همان چت و چت همان ارتباط ناسالم است.

اما بر هرکسی که در دنیای مجازی دستی دارد روشن است که این برداشت نشانه‌ای از ناآگاهی فرد است و کارکردهای این فناوری آنقدر متنوع است که گزینه‌های مانند چت، کارکردی است که ارتباط بین

## فیلترینگ درست، ضامن زندگی سالم‌تر

اتحادیه جهانی مخابرات که به عنوان یکی از نهادهای تحت حمایت سازمان ملل، امر فرهنگ و استانداردهای ارتباطات و فضای ارتباطی را در سراسر جهان بر عهده دارد، امسال شعار خود را «مراقبت از کودکان در فضای اینترنت» گذاشته است که بر مبنای آن کشورهای عضو باید قوانین و رویه‌های مربوط برای نیل به این هدف را تهیه و اجرا کنند. بزرگ‌ترین مشکلی که در سراسر جهان خانواده‌ها با آن روبرو هستند، معضلات اخلاقی ناشی از اینترنت است که موجب می‌شود کودک و نوجوان قبل از بلوغ جسمی نسبت به خواسته‌های آن دوران تحریک و

برقراری یک ارتباط اینترنتی چه با روش‌های پرسرعت و چه با روش‌های کم‌سرعت به یک چیز نیاز دارد: «امنیت». جستجوها و برقراری ارتباطات اینترنتی مانند سایر ارتباطات همواره با مخاطرات و نواقصی همراه بوده و هست. حال این خطرها مانند دنیای واقعی برای کودکان و نوجوانان و کلا افراد کم تجربه خطرناک‌تر از سایرین خواهد بود. مشکل نامنی اینترنت و عوارض ناشی از استفاده نادرست از آن باعث شده تا در سراسر جهان موجهی برای حمایت از افراد و مخصوصا کودکان در فضای اینترنت به پا خیزد.

ترغیب شود که این خود به معنای شروع ناهنجاری‌های اخلاقی و اجتماعی است. اما در همه جا با فرهنگ‌سازی و آموزش خود خواسته خانواده‌ها، سعی در رفع این مشکل شده است و دولت‌ها کمترین نقش اجرایی را در این بین دارند، چرا که اعتقاد بر این است که حرکت دولت‌ها متناسب با حال تمام افراد نخواهد بود. از طرفی تمام دولت‌ها بنا بر سیاست‌ها و اهداف خود اقدام به مسدودسازی برخی سایت‌ها می‌کنند.

اما نکته اساسی، شیوه و خط قرمزهای قانونی برای مسدود کردن سایت‌ها و... است که با توجه به جوامع مختلف و شرایط گوناگون است و اگر عالمانه نباشد، مشکلات دیگری را در پی خواهد داشت.